

Motion

1983/84: 177

Lars Werner m. fl.

Fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja, m. m. samt för investeringar inom energiområdet (prop. 1983/84:62)

Inledning

Regeringens proposition för oljeersättning har många positiva förtecken. Vpk har under det år som gått sedan regeringsskiftet haft anledning att konstatera att flera av regeringens förslag till åtgärder inom energiområdet ligger väl i linje med de uppfattningar som vpk och andra kärnkraftsmotståndare drev inför folkomröstningen om kärnkraft.

Det är bara att beklaga att SAP:s senkomna tillnyktring inför energiproblematiken alltmera får en tendens av omvändning under galgen. Också i denna proposition finns den tendensen fullt märkbar. Det är bara några veckor sedan energiministern i propositionen om energiskatter påstod att oljans andel av energitillförseln i nuläget var 60 %. I den nu föreliggande propositionen har den hastigt och lustigt reducerats till 55 % (prop. s. 10). Det verkliga förhållandet enligt SCB är att oljans andel f. n. är c:a 53 %, och att den andelen snabbt sjunker. Det är att hoppas att vi i budgetpropositionen i januari får se en ytterligare och än mer realistisk siffra.

Vpk hälsar emellertid med tillfredsställelse de flesta av de förslag, som energiministern lägger fram i denna proposition. Det gäller den uttalade prioriteringen av inhemska bränslen i värmesystemen. Det gäller också det stöd till torveldade anläggningar, som föreslås utsträckas t. o. m. första kvartalet 1984. Vpk krävde i samband med proposition 1982/83:50, att också anläggningar eldade med skogsbränsle skulle erhålla det stöd, som tillerkändes anläggningar eldade med kol eller torv. Nu föreslår energiministern att 15-procentiga bidrag skall utgå till sådana anläggningar som beställts under 1984. Det är ytterligare ett bevis på den tillnyktring, som verkligheten har påtvingat det socialdemokratiska partiet och därmed regeringen.

Investeringsprogram inom energiområdet för år 1984

Under denna rubrik är det framför allt installationen av värmepumpar som väcker intresse. Denna teknik var ett av de alternativ som Linje 3 framförde inför folkomröstningen, och som då avvisades som orealistisk av socialdemokrater och moderater. Nu har bedömningen, som i så många andra fall, ändrats till en mera realistisk ståndpunkt också i denna fråga. Här slår emellertid energiministerns och regeringens förkärlek för storskaliga lösningar igenom än en gång. Man vill stoppa bidrag till värmepumpsinstallation som använder avluft i småhus och flerbostadshus. Likaså vill man inte bevilja

bidrag till värmepumpar inom naturgas- och fjärrvärmeförsörjda områden. Varför denna restriktion? Jo, det går emot regeringens planer på fjärrvärmeutbyggnad baserad på i huvudsak kol. Att man tagit med också naturgas i sammanhanget är närmast att beteckna som en taktisk fint. Regeringen är inte intresserad av naturgasintroduktion i Sverige. Den måste hållas tillbaka för att möjliggöra förbrukningen av det överskott av elström, som den felaktiga satsningen på kärnkraft fört med sig.

Det finns, enligt vpk:s uppfattning, emellertid ingen anledning att begränsa eller försvåra införandet av värmepumpsteknik. Därför bör det bidrag på 15 %, som föreslås i propositionen, utgå utan restriktioner. I detta sammanhang finns det än en gång anledning att varna för en ohämdad utbyggnad av stora fjärrvärmesystem. Det är inte säkert att det i alla sammanhang är det allena saliggörande. Ett mera flexibelt system, med mindre anläggningar och lägre temperaturer kan vara en bättre lösning.

Medelsbehov och finansiering

Energiministern föreslår att investeringsprogrammet för 1984 finansieras med en höjning av den särskilda avgiften på oljeprodukter samt ökade avgifter på bensin och kolbränslen. Vidare föreslås en särskild avgift på elektrisk kraft från kärnkraftverk.

Vpk har tidigare sagt nej till särskilda avgifter på olja avsedda för oljeprospektering och energiforskning. Skälet till detta har varit att prospektörerna, enligt vpk:s uppfattning, inte behöver subventioneras. Inte heller bör forskning inom energiområdet öronmärkas och tas ut genom särskilda avgifter på olja eller andra energikällor. Partiet vidhåller denna uppfattning. Det medför i föreliggande fall att vpk går med på en höjning av avgiften på olja med 4 kr./m³, motsvarande vad som beräknas tillföras oljeersättningsfonden. Vidare godkänns de 4 kr./m³, som avsätts för åtgärder mot försurning. Sammanlagt betyder detta att vpk går med på en höjning av de särskilda avgifterna på olja med 8 kr./m³.

Beträffande den särskilda avgiften på bensin med 6 öre/liter anser vpk att den är motiverad. I konsekvens med uppfattningen om fördelningen av oljeavgifterna vill emellertid partiet förorda att avgiften fördelas med 3 öre/liter till oljeersättningsfonden och 3 öre/liter till åtgärder mot försurning. Vpk är medvetet om att även en så blygsam höjning av bensinpriset, som det här är fråga om, får konsekvenser för människor i t. ex. glesbygden. För framtiden bör det övervägas om sådana områden inte måste kompenseras för ett ständigt stigande bensinpris genom differentierade fordonsskatter eller liknande åtgärder.

Vpk biträder en höjning av den särskilda avgiften på kol med 10 kr./ton. Den bör emellertid oavkortat gå till åtgärder mot försurning. Det är bra att en särskild skatt på el från kärnkraftsverken införs. Det har alltför länge varit möjligt att subventionera den produktionen med framför allt billig vattenkraft, som kunnat användas för att hålla elpriserna nere. Den tidigare

beslutade avgiften på el från äldre vattenkraftverk kommer, tillsammans med den här föreslagna skatten på el från kärnkraftverken, att medverka till en mera rättvisande prisnivå på el jämfört med andra energislag. Vpk anser emellertid att den föreslagna höjningen på 0,2 öre/kWh är för liten. Om kärnkraftverken skulle bära sina egna kostnader skulle den kraft som de producerar vara betydligt dyrare än vad som nu tas ut genom elpriset. Det försiggår således fortfarande en subventionering av driften i de svenska kärnkraftverken. Vpk förordar att el producerad i kärnkraftverk beskattas med 0,5 öre/kWh.

Vpk vänder sig däremot bestämt emot den propå i regeringens proposition som förordar en framtida, särskild avgift lika med de ovan berörda på naturgas. Naturgas framstår alltmör som det bästa och mest framtidsinriktade alternativet bland de importerade energislagen. Den är överlägsen både olja och kol i de flesta avseenden. Det är därför oklokt att ens tänka sig att belasta denna energikälla med särskilda avgifter i likhet med olja och kol, som har välkända och dokumenterade nackdelar på många områden.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan framförda yrkas

1. att riksdagen med ändring av proposition 1983/84:62 beslutar
 - a) att stödet till installation av värmepumpar skall utgå utan restriktioner,
 - b) att avgiften på olja höjs med 8 kr./m³ och att medlen fördelas lika mellan oljeersättningsfonden och åtgärder mot försurning,
 - c) att de medel som inflyter genom höjningen av bensinpriset fördelas med 3 öre/liter till oljeersättningsfonden och lika mycket till åtgärder mot försurning,
 - d) att den särskilda avgiften på kol med 10 kr./ton oavkortat skall gå till åtgärder mot försurning,
 - e) att den särskilda avgiften på elektrisk kraft från kärnkraftverk utgår med 0,5 öre/kWh; medlen skall tillföras oljeersättningsfonden,
2. att riksdagen uttalar att någon särskild avgift på naturgas i likhet med avgifterna på olja och kol inte bör komma i fråga ens på längre sikt.

Stockholm den 22 november 1983

LARS WERNER (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

OSWALD SÖDERQVIST (vpk)

